

PRIKAZ

Otilia Velišek-Braško

doi: 10.19090/ps.2019.1.98-100

Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača

Primljen: 9. 1. 2019.

Novi Sad

PRIKAZ UDŽBENIKA *ŠKOLSKA PEDAGOGIJA* PEDAGOŠKOG FAKULTETA U SOMBORU

Pedagoški fakultet u Somboru, Univerziteta u Novom Sadu, izdao je udžbenik *Školska pedagogija* 2018. godine, autorki Radmile Bogosavljević i Mile Beljanski. Udžbenik je namenjen studentima pedagoških fakulteta, budućim učiteljima, a vrlo je koristan za buduće nastavnike predmetne nastave, s obzirom da je rukopis napisan stručno, pregledno, pristupačno i visoko informativno, kako je istakla recenzentkinja udžbenika prof. dr Svetlana Španović. Dok je drugi recenzent prof. emiritus dr Prvoslav Janković naglasio da se sadržaji knjige ravnaju prema najsavremenijim trendovima ili tendencijama školske teorije i prakse. Udžbenik ima 270 strana, a sadržaj je organizovan u šest poglavlja sa bogatom zbirkom priloga (fotografije, primere nastave, programe, školska dokumenta...) i navedenom korišćenom naučnom i stručnom literaturom, obuhvatajući pretežno nacionalne, a i internacionalne izvore.

U prvom poglavlju rukopisa se određuje pojam školske pedagogije kao naučne discipline, veza školske pedagogije sa ostalim naukama i povezanosti sa drugim pedagoški naučnim disciplinama iz ugla „nove“ pedagogije u 21. veku i interdisciplinarnog pristupa prema predmetu i području proučavanja. Drugo poglavlje obuhvata ključne teme o školi i vaspitno-obrazovnim aktivnostima škole, sa istorijskim osvrtom na nastanak i razvoj škole i fokusom na nacionalni aspekt odnosno pojavu i razvoj škola u Srbiji. Određene su vrste škola po nivoima školovanja, osnovno obrazovanje, srednje obrazovanje i visoko obrazovanje kod nas u Srbiji i po specifičnim oblicima organizacije rada škole, kao što su škola u prirodi, škola sa produženim boravkom i kombinovana odeljenja. U okviru ovog poglavlja se predstavlja i oblast profesionalne orijentacije učenika u osnovnoj školi, kao poseban aspekt opšteg razvoja, značaj profesionalnog razvoja i sastavni deo svih oblika vaspitno-obrazovnog rada u školi, a kroz vidove informisanja i savetovanja. Treće poglavlje se bavi pojmom učenika, kao konstitutivnim činiocem školske pedagogije, položajem učenika iz društvenog, pravnog i pedagoškog ugla, kao i razvoj učenika kroz različite periode i aspekte. Posebno se posvećuje pažnja problematici opterećenosti i preopterećenosti učenika školskim

obavezama. Autorke dovode u pitanje pristup o zrelosti tj. gotovosti dece za školu, već govore o pripremi dece za školu, ukazujući na značaj i ulogu vaspitača i roditelja u tom procesu, kao i pripremnog predškolskog programa, a posebno naglašavaju obezbeđivanje kontinuiteta u tranziciji iz predškolske ustanove u školu. U nastavku pripremljenosti dece za školu, nadovezuje se tema inkluzivnog obrazovanja i objašnjenje ključnih pojmova za ovu aktuelnu pedagošku oblast, kao i prihvatljive adekvatne terminologije u kontekstu inkluzije. Ono što je posebno dragoceno, da u okviru inkluzije ovaj udžbenik posebnu pažnju poklanja i darovitim učenicima ističući ulogu škole u pružanju podrške i podsticaju razvoja darovitosti. Kao odvojen deo ovog poglavlja su i učenici sa rizičnim oblicima ponašanja sa navedenim razlozima pojave takvog ponašanja za njegovo razumevanje, kao i predloženim merama koje je potrebno preduzeti u radu sa učenicima sa rizičnim ponašanjem. Povezanost sa ovom temom je i nasilje u školama, vrčnjačko nasilje, karakteristike učenika sa nasilničkim ponašanjem kao i karakteristike žrtve nasilništva radi identifikovanja i reagovanja u problemskim situacijama. Predstavljani su programi prevencije nasilja u školi, sa jasnim merama na nivou škole, razreda i na individualnom nivou, kao i konkretna uloga nastavnika u programima prevencije, sa istaknutim značajem negovanja odnosa u razredu, odeljenju odnosno interpersonalnih odnosa između pojedinaca, grupa i razvijanja povoljne klime i prihvatajućeg ponašanja / discipline među učenicima u odeljenju, a i šire u školskom kolektivu. Četvrto poglavlje obuhvata pojam učitelja, koji je takođe viđen kao konstitutivni činilac školske pedagogije, kroz određivanje mesta i značaja učitelja u društvu, faktora u procesu vaspitanja i obrazovanja u osnovnoj školi, profila ličnosti učitelja, njegovih kompetencija, kao i problematiku i mogućnost selekcije kandidata za ovaj poziv. Predstavljena je retrospektiva puta razvoja obrazovanja učitelja kod nas i u svetu kao i profesionalni razvoj učitelja putem kontinuiranog stručnog usavršavanja, odnosno celoživotnog učenja. Pedagoško-psihološka služba u osnovnoj školi je oblast koja čini peto poglavlje ovog udžbenika, sa akcentom pojašnjavanja ključnih pojmova i definisanja svrhe, cilja, funkcije i područja rada pedagoga i psihologa u osnovnoj školi, sa jasno navedenim ulogama i opisima rada u saradnji sa učenicima, učiteljima/nastavnicima i sa roditeljima. Ovo poglavlje se završava za temom o odlikama ličnosti školskog pedagoga i psihologa. Poslednje, šesto poglavlje je posvećeno strukturi i organizaciji rada škole, u okviru kojeg se sistematično navodi i jasno određuju članovi i uloge stručnih tela i organa škole, kao što je: nastavničko veće, odeljenjsko veće, stručni aktivisti, timovi, kao i školski odbor i savet škole. U ovom poglavlju posebna se pažnja posvećuje i školskoj evidenciji i dokumentaciji u skladu sa svim zakonskim regulativama. Pojedinačno je predstavljeno: Godišnji plan rada, Dnevnik obrazovno-vaspitanog rada, elektronski dnevnik, Dnevnik ostalih oblika obrazovno-vaspitanog rada, Letopis škole, javne isprave koje su potkrepljene priložima, a i druga potrebna pedagoška dokumentacija uz navedene zakonske akte i pravilnike koje regulišu zakonodavstvo u školama i obrazovanju u Republici Srbiji.

Rukopis prof. dr Radmile Bogosavljević i doc. dr Mile Beljanski pod nazivom *Školska pedagogija*, predstavlja sveobuhvatan udžbenik za buduće učitelje, nastavnike, pedagoge i psihologe, koji pruža bogate i informativne sadržaje o neophodnim oblastima proučavanja i područjima rada u školama. Autorke su teme uskladile sa najsavremenijom obrazovnom paradigmom i predstavile kroz koncept kvalitetnog obrazovanja. Teorijski definisani, određeni i predstavljeni ključni pojmovi za disciplinu školske pedagogije uz uvažavanje aktuelnih dokumenata i savremenih shvatanja o detetu/učeniku, učenju i obrazovanju i figure pedagoškog poziva, praćeno primerima iz prakse, su potvrde koje ovaj udžbenik čine jedinstvenom i vrlo korisnom publikacijom, sa preporukom da ona bude neophodna i obavezna literatura u kurikulumima bazičnog obrazovanja pedagoškog kadra.